

Filozofii-profesori – filozofii-elevi

Ani la rând, luna aprilie readuce la UTM multe lucruri legate de... existență (ființă), dacă e să ne exprimăm în termeni filozofici, prin bine cunoscuta conferință științifică interuniversitară a... filozofilor – „**Științele socioumane și progresul tehnico-științific**”. De la anticii greci până azi filozofia a fost mereu cerută ca o reflecție pe care omul vrea să o facă asupra existenței (ființării) lui însuși și existenței ca noțiune-realitate, în care omul se află sau nu.

Nu e vorba de înțelegerea unei existențe (ființări) veșnice, extratemporale, precum ne-o explica filozofia clasică, deoarece o astfel de înțelegere este pasivă, nu mobilizează omul spre o cugetare asupra sa. E vorba de o înțelegere a existenței (ființării) omului finită (moartea), după cum spunea marele filosof german **Martin Heidegger** – o existență formulată de el prin cuvintele „*aici – existență*” (tradus în rusă: „*здесь бытие*”). Deci nu existența abstractă, în neanturi, ci existența „aici”, la concret.

Această tălmăcire heideggeriană ne este apropiată nouă ca filozofie, pentru că omul care știe că este muritor caută neapărat să se întrebe cum

trăiește el în existența sa de antemuritor, devine activ în ceea ce privește formarea sa personală, precum și formarea societății în care el există.

Pentru studenții care ascultă lecții de filozofie la asemenea profesori care fac punți de trecere între materia predată și necesitatea materiei date pentru viață (existență) folosul este substanțial. Indiferent că avem în față studenți-ingineri, agronomi, medici etc.

Nu în zadar filosofia lui **Heidegger** a fost supranumită ontologie fundamentală, mai popular spunând – existențialism fundamental.

De la aprilie la aprilie profesorii de filozofie adună cunoștințe, reflecții noi, pe care le expun la conferință ca fiind propriile lor investigații. Ei însă ascultă și ceea ce investighează colegii lor și astfel învață, aflându-se în rol de elevi. Astfel, de la un an la altul cunoștințele noastre avansează cu o treaptă mai sus și în aceasta rezidă meritul și rolul acestei conferințe, organizate cu multă străduință de Catedra științe socioumane a UTM (șef – dl

Mihai Braga, conf., dr.).

Prima comunicare, rostită de dl **Mihai Braga**, a fost o reflecție pe tema „*Cum să înțelegem fraza lui Heidegger Limba este casa ființei?*”. (Pentru a nu confunda termenii „ființă” în opunere cu „lucrul” poate e mai bine să operăm cu termenii „ființare” – *Limba este casa ființării?*).

Despre ce este vorba? Întrucât tehnica a atins o dezvoltare foarte largă, limba, limbajul devine tot mai terminologic, se „tehnicează”. Asta înseamnă că un asemenea limbaj încetează de a mai fi „vorbire”, „spunere”. Se rupe firul dintre om și cultura lui personală. El va pronunța termenul tehnic și mai departe nu va avea ce spune despre ceea ce îl frământă, pentru că termenul „tehnic” nu i-o cere. Termenul „tehnic” are nevoie doar de un singur cuvânt – o denu-

atenția printr-o apropiere mai evidentă dintre filozofie și viață. El a expus tema „*Filosofia, intelectualitatea și integrarea europeană*”. De altfel, **V. Țapoc** ne dă bune exemple de „folosire” a filozofiei în sfaturi de viață pentru studenți, publicând periodic în presă asemenea materiale.

Dna **Ecaterina Lozovanu**, conf., dr., UTM, a expus o temă cu mare priză la realitatea mondială – „*Reflecții asupra evoluției științei*”. Strategiile de cercetare științifică interesează desigur, dar în același timp impun și mari responsabilități, faptul având atingeri cu soarta omenirii.

DI **Vasile Guțu**, conf., dr., IRIM, a expus o temă cu sens practic, dar gândită în gen filozofic – „*Utilitatea formelor comunicării verbale*”.

Noi comunicăm, argumentăm, dialogăm, polemizăm, însă de puține ori ne gândim la felul în care realizăm toate acestea. Ne gândim doar atunci, când întâmpinăm piedici de exprimare, când nu găsim cuvintele potrivite în discurs, când nu reușim să convingem interlocutorul etc. DI **Guțu** a scris pe tablă diferite formule de vorbire cu o argumentare științifică într-adevăr convingătoare, aidoma

unei lecții predate în fața studenților. Momentul a fost potrivit, căci toți profesorii au avut ce învăța și deci s-au plasat în rolul de elevi-studenți.

Dna **Eugenia Bogatu**, conf., dr., USM, a expus o comunicare ardentă pentru realitatea existenței (ființării) noastre – „*Fenomenologia migrației*”. Tema a fost pe larg discutată, aducându-se diferite argumente pro și contra migraționiștilor (emigranților) pe teren filozofic, social, educațional, patriotic, moral, integrității omului, dramatismului lui și a copiilor lui; casei ca fenomen ontologic etc.

Dna **Victoria Rocaciuc**, dr., AȘM, a completat programul conferinței tocmai prin subiectul artelor – „*Aspecte cotidiene în grafica moldovenească în primul deceniu postbelic*”.

Toate cele 27 de comunicări expuse verbal sau prin postere au demonstrat stringenta necesitate de a ridica rolul științelor socioumane în timpul nostru atât de depersonalizat și tehnicizat, readucând la locul cuvenit maxima cunoscută: „Omul – axa lumii”.

mire, nu dorește nimic mai mult. El e satisfăcut. Omul însă sărăcește, existența lui sărăcește.

Tocmai de aceea **Heidegger** (1889-1976) caută refugiu în „limbă/limbaj”, pentru că ea, limba, vorbește, nu omul deja sărăcit. De aceea el studiază anume limba – limbajul ca păstrător al existenței (omului), iar acest păstrător, în opinia sa, este arta/poezia. Filozoful mereu s-a adresat în analizele sale la poezii **Holderlin, Rilke, Trakl**.

DI **Mihai Braga** s-a adresat la **Heidegger** ca fiind unul din filozofii cei mai profunzi, deși destul de complex, el ne poate da lecții de filozofie modernă, de care avem nevoie în efortul de a înțelege existența și timpul. Scrierea sa principală se numește „*Ființa și timpul*” (1927) și dezvoltă temele angosei neantului angajării în lume.

Mulți dintre participanții la conferință au exprimat ideea de a organiza o „masă-rotundă” asupra creației lui **Martin Heidegger**.

Comunicarea lui **Vasile Țapoc**, dr. hab., conf. univ. la USM, a captat